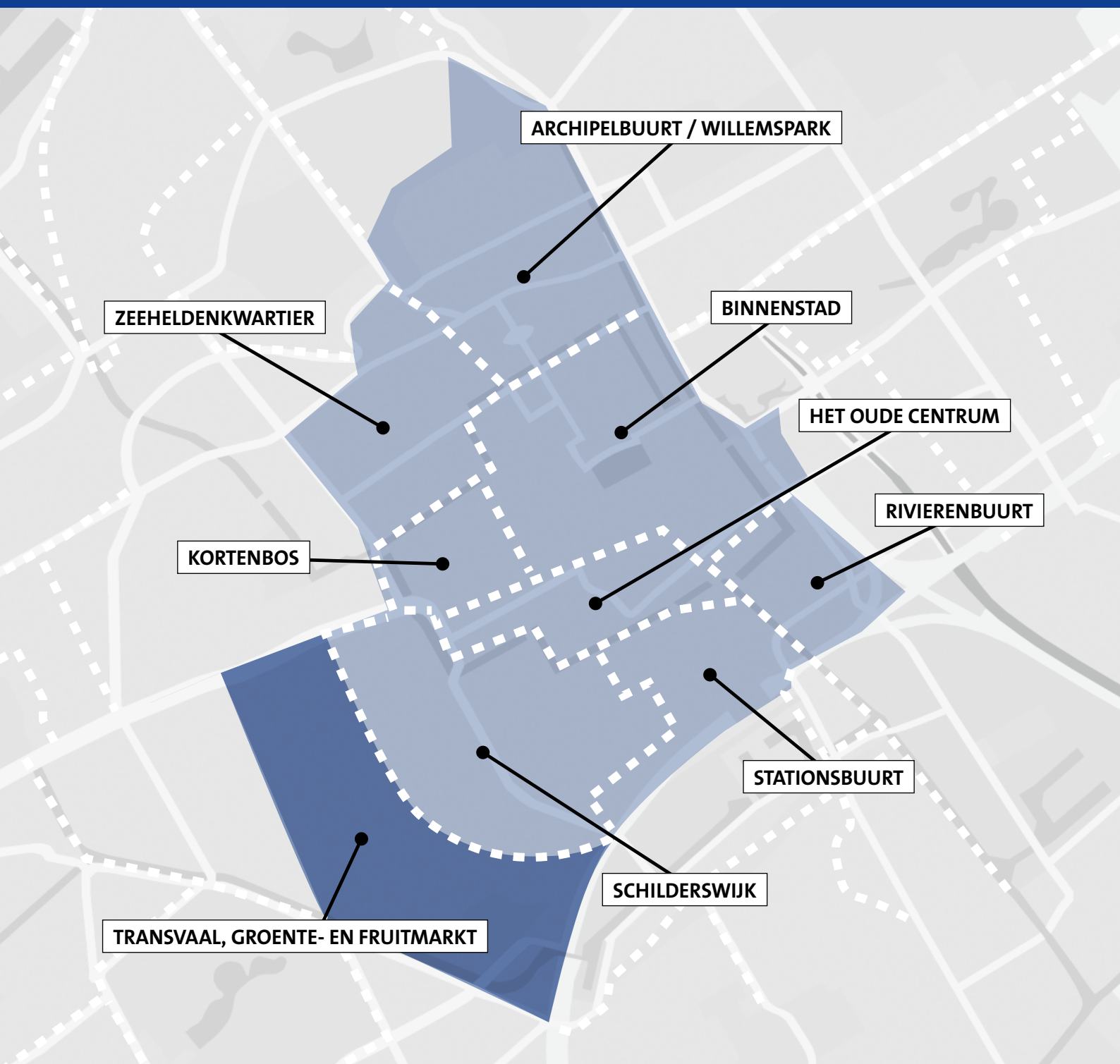

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Centrum

Transvaal, Groente- en Fruitmarkt

Voorwoord

Hierbij treft u het wijkprogramma voor Transvaal en de Groente- en Fruitmarkt 2016-2019 aan. Het programma bevat plannen over verschillende thema's die de komende tijd aandacht vragen in deze wijken. De thema's zijn gekoppeld aan de door het college geformuleerde doelstellingen in het coalitieakkoord 'Vertrouwen op Haagse kracht' op het gebied van (onder andere) leefbaarheid, veiligheid, wonen, werk en participatie.

Het college hecht er aan dat bij de aanpak wordt aangesloten bij wat er volgens de bewoners en ondernemers in de wijk leeft en speelt. Dan gaat het niet alleen om de zorgen en aandachtspunten in de wijk, maar ook om de kansen en mogelijkheden en het benutten van de inzet en potentie van bewoners zelf: de Haagse Kracht! Daarover heeft het stadsdeel met u gesproken tijdens de bijeenkomsten afgelopen zomer. Uw inbreng is samengevat in het wijkprogramma.

In dit programma is niet al het reguliere werk opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens velen het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Centrum is een groot en divers stadsdeel. Het heeft van alles wat. De toegang tot het economisch hart van de stad via Station Hollands Spoor en het Centraal Station. De beste Binnenstad van Nederland met dynamische en moderne winkelstraten en historische parels. Het regeringscentrum van Nederland is er gevestigd. Maar ook prettige woonwijken zoals Zeeheldenkwartier, statige buurten als Willemspark en stadswijken als de Schilderswijk en Transvaal. Daarmee vraagt dit stadsdeel als geen ander om maatwerk en veel oog voor zorg en welzijn, ontwikkeling en beheer van de buitenruimte, jeugd, wijkaanpak en dienstverlening.

Naast de bewoners en ondernemers is ook aan de partners (zoals de corporaties en het welzijns-werk) en de gemeentelijke vakdiensten gevraagd om mee te denken over de aanpak in de wijk. Gezamenlijk gaan we de uitdaging aan om de komende tijd van uw wijk een (nog) mooiere en beter leefbare wijk te maken!

De komende vier jaar wil ik graag met u werken aan een mooie toekomst voor Transvaal en de Groente- en Fruitmarkt.

Boudewijn Revis
Stadsdeelwethouder Centrum

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	7
4. Samenvatting activiteiten 2016-2019	9
5. Activiteiten 2016	13

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

Transvaal is een dichtbebouwde wijk met veel bewoners. Er is relatief weinig groen in de wijk. Vanaf de zeventiger jaren kwamen er veel migranten in de wijk wonen, onder andere aangetrokken door de goedkope woningen. Ongeveer 90% van de bewoners heeft een migrantenachtergrond.

In de jaren 80 was er in Transvaal intensieve stadsvernieuwing met veel sociale huurwoningen. In de jaren 90 werden veel (eengezins)koopwoningen gebouwd, vooral in Transvaal-Midden, gebouwd voor de middeninkomens. Het grote Wijkpark Transvaal wordt goed gebruikt en functioneert als ontmoetingsplaats.

Aan de rand van Transvaal ligt de Haagse Markt: een publiekstrekker bij uitstek, en niet alleen voor Hagenaars. De centrale winkelstraat is de Paul Krugerlaan; die is landelijk bekend, vooral op het gebied van de Hindoestaanse cultuur. De economie van Transvaal drijft op handel, horeca en reparatiebedrijven.

De wijk heeft twee welzijnsorganisaties, twee bewonersorganisaties, diverse gebedsruimten, een bibliotheek, veel scholen voor het basisonderwijs en een sporthal. Daarnaast zijn er in de wijk veel zelforganisaties van diverse nationaliteiten.

De wijk Groente- en Fruitmarkt ontstond in de jaren 90 na het vertrek van het groothandelscentrum. De volledig nieuwe woonwijk kwam betrekkelijk geïsoleerd te liggen en is maar matig bereikbaar. Dat heeft het voordeel dat er bijna geen sluipverkeer is.

De nieuwe bedrijvigheid die in deze wijk is gekomen, sluit aan op de bedrijvigheid die er al was. Op korte termijn zijn geen veranderingen te verwachten.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

In Transvaal wonen ruim 19.000 mensen. Van deze bewoners is ongeveer 39% jonger dan 26 jaar; in Den Haag is dat gemiddeld 29,8%. Het percentage huishoudens met een minimum-inkomen is rond de 30% (Den Haag: 17,2%).

De wijk heeft geen goed imago, ondanks de investeringen en herstructurering. Er is relatief veel armoede, illegale bewoning, (jeugd)werkloosheid, er zijn veel mensen met een lage opleiding (44% heeft geen startkwalificatie, in Den Haag is dat 27,5%) en relatief veel probleemgezinnen of -huishoudens. Ook zijn de bewoners minder gezond dan in andere wijken en is er sprake van gespannen relaties tussen de bevolkingsgroepen. Ongeveer 33% van de bewoners voelt zich thuis in de wijk; het gemiddelde in Den Haag is 48%. Er is onvoldoende sociale cohesie.

Een groot deel van bewoners heeft door allerlei problemen te weinig energie om bezig te zijn met verbeteren van leefbaarheid of om vrijwilligerswerk te doen in de wijk. Daardoor raken sommige delen van de wijk verwaarloosd en vervuild en krijgen vandalisme en criminaliteit een kans.

In de wijk zijn (relatief) veel jongeren die werkloos zijn en/of niet naar school gaan. Zij zoeken hun bezigheden op straat en pleinen. Op een aantal pleinen (Joubertplantsoen, Spicoveld, Kaapseplein, enz.) zorgen subversieve jongerengroepen voor overlast.

Transvaal is een starterswijk en er zijn dan ook relatief veel verhuizingen: 17% van de bewoners is de laatste drie jaar verhuisd. Tegelijkertijd is Transvaal een geliefde wijk om in te wonen vanwege het diverse aanbod van huur- en koopwoningen. Er zijn in de wijk relatief veel mensen met een eigen huis en er zijn verschillende soorten woningen.

De wijk ligt centraal. Er zijn veel voorzieningen in en om de wijk, zoals basisscholen, zelforganisaties en maatschappelijke instellingen.

Trekpleisters zijn de Haagse Markt, de verschillende winkelstraten en het wijkpark Transvaal. In de wijk zijn twee bedrijventerrein aanwezig, met mogelijkheden voor het MKB.

3. Prioriteiten

In de uitwerkingen van de prioriteiten en activiteiten is veel overlap tussen de wijken Schilderswijk, Transvaal, Stationsbuurt en Rivierenbuurt. Omdat aanpak om massa vraagt en omdat er feitelijk sprake is van één groot aaneengesloten gebied, worden de oplossingen niet per wijk, maar voor het hele gebied gezocht.

Werkgelegenheid

Uitgangspunt is dat jongeren beter en doelgerichter naar de arbeidsmarkt of opleiding worden geleid. Hiervoor worden door en met de diverse partners op het gebied van onderwijs, welzijn, ondernemers en werkgevers prestatieafspraken gemaakt.

In Transvaal is de werkloosheid (relatief) hoog, vooral onder jongeren. Veel jongeren hebben een taal- en onderwijsachterstand. Er zijn onvoldoende voorzieningen in de wijk, zoals leerwerktrajecten.

Het gaat niet om meer of andere voorzieningen, maar om betere afstemming en samenwerking tussen bestaande voorzieningen op het gebied van jeugd, onderwijs en werkgelegenheid (jeugd beleid, kinderopvang, voorschool, (naschools) aanbod van sport en cultuur, jeugdwerk, opvoedingsondersteuning, participatie, hulpverlening, aanpak voortijdig schoolverlaten (VSV) en taal in de buurt). Die moeten samenwerken en hun activiteiten op elkaar afstemmen met als doel: jongeren aan het werk krijgen. Belangrijk is dat hun aanpak gericht is op vragen en problemen die in de wijk spelen.

De trajecten, waarbij de jongeren begeleiders krijgen, moeten ertoe leiden dat jongeren sneller toegang krijgen tot opleidingen, werk, huisvesting, inkomen en schuldhulpverlening. Het streven is om belemmeringen en knelpunten eerder te onderkennen en te verhelpen.

Er is bijzondere aandacht voor jongeren en nieuwe Nederlanders, onder wie misschien vluchtelingen, met een (meer dan) voldoende opleiding, die er onvoldoende in slagen een baan te vinden op hun niveau.

Wijkeconomie

De economie van Transvaal en Groente- en Fruitmarkt drijft op handel, horeca en reparatie. De Haagse Markt wordt momenteel vernieuwd. Er worden daarnaast plannen ontwikkeld voor een goede verbinding van de Haagse Markt met de omliggende winkelgebieden aan de Paul Krugerlaan en de Hobbemastraat. Het gaat om een plan voor ruimtelijke aanpassingen en om een sociaal-economisch plan (Haags Veen).

Het binnenstedelijke bedrijventerrein Uitenhagestraat wordt verder ontwikkeld; hier komen onder andere kleinschalige bedrijfsruimtes. Ook komt er een nieuw afvalbrengstation.

Enkele percelen worden via Kleinschalig Opdrachtgeverschap in de markt gezet.

De hoek Loosduinsekade/Monstersestraat wordt ontwikkeld tot een bedrijvenplint met daarboven woningen.

De Groente- en Fruitmarkt is een van de weinige bedrijvenlocaties in de stad, waar bedrijven met (lichte) milieuhinder nog is toegelaten. Het gebied is vooral belangrijk voor lokale traditionele bedrijven en stadsgeoriënteerde werkgelegenheid.

Onderwijs, opvoeding en zorg

Onze inzet is dat bewoners hun achterstand op het gebied van taal, opleiding, opvoeding, gezondheid en participatie inlopen. Er komen Brede Buurtzones waarin verschillende organisaties moeten samenwerken voor kinderen, jongeren en volwassenen. De band met bewoners, vooral met ouders, moet worden versterkt. Verder zorgen we voor een uitgebreider of sterker aanbod op het gebied van o.a. taallessen, opvoedingsondersteuning,

gezondheidsbevordering, maatschappelijke activering, huiswerkbegeleiding en cultuur. Het streven is om in Transvaal twee Brede Buurtzones te realiseren. De buurthuizen Boerenplein en Bario krijgen hierbij een centrale en coördinerende rol.

Participatie en integratie

In Transvaal zijn veel groepen die niet erg betrokken zijn bij hun wijk en niet actief meedoen in de maatschappij. Die zien we graag actiever worden. Het is noodzakelijk om te zorgen dat zoveel mogelijk mensen bijdragen aan een positief leefklimaat in de wijk.

De maatschappelijke partners maken sluitende afspraken met als doel dat kinderen en volwassenen in de wijk gestimuleerd worden zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Leefbaarheid en veiligheid

In wijken als Transvaal heeft een deel van bewoners geen energie om iets te doen aan een leefbare wijk of om vrijwilligerswerk in de buurt te doen. Ze worden te veel in beslag genomen door schulden, problemen in het gezin en zijn soms alleen maar aan het overleven. Als gemeente moeten we hen op een goede manier ondersteunen en activeren. Dat is mogelijk door de aanpak van de werkloosheid te koppelen aan vergroting van de buurtbetrokkenheid. Concreet betekent dat: zorgen voor stageplaatsen en werkervaringsplaatsen bij bestaande buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid, en vrijwilligers inzetten met activering als doel.

Er is intensief beheer nodig van de openbare ruimte; die vervuult door het intensieve gebruik. Ook belangrijk is gedragsverandering en betrokkenheid van bewoners bij de openbare ruimte. Stevig optreden van politie en handhavingsteams blijft nodig. Bewoners moeten dat ook kunnen zien en ervaren. Op dit gebied wordt intensief samengewerkt met bewonersinitiatieven.

Transvaal heeft heel veel cafés, restaurants en garagebedrijven die voor behoorlijk wat overlast zorgen. Er is veel vervuiling in de wijk, er staat afval naast de containers en er is zwerfvuil. Ook is het verkeer in Transvaal relatief onveilig, vooral door te hard rijden en dubbel geparkeerde auto's en vooral bij schoolzones. Op een aantal pleinen, zoals Joubertplantsoen, Spicoveld, Kaapseplein, enz. zorgen subversieve jongerengroepen voor overlast.

Een aantrekkelijke stad is een veilige stad. Onze ambitie is dat Transvaal een wijk is waar bewoners, ondernemers en bezoekers zich veilig en welkom voelen. De aanpak van de volgende thema's heeft prioriteit: woninginbraak, overval, straatroof, radicalisering, criminele groepen en groepen die overlast geven, drank-, drugs- en woonoverlast.

Door de opeenstapeling van problemen in de wijk bestaat het risico van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Criminele organisaties zijn dichtbij, met hun financiële verleidingen en de aanwezigheid van verkeerde rolmodellen. Vooral jongeren zijn hier gevoelig voor. Dat is een punt van zorg.

Sociale cohesie

De samenwerking tussen de partijen in de wijk (bewoners, zelforganisaties, welzijnswerk, gemeente, politie, woningbouwverenigingen etc.) moet verder worden verbeterd. Er zijn onvoldoende gezamenlijke raakvlakken en in sommige gevallen spelen wantrouwen en oud zeer een rol. De opkomst van radicalisering en incidenten tussen bewoners, politie en gemeente versterken dit nog. Het is dan ook hard nodig om te zorgen voor een betere samenwerking tussen deze verschillende partijen in de wijk.

Wat voor verbinding zorgt, is werken aan een gemeenschappelijk doel, zoals het tegengaan van rellen of de aanpak van jeugdwerkloosheid. Belangrijk is dat er goed wordt geluisterd we als gemeente luisteren en concreet aan de slag wordt gegaan met de meningen en ideeën van bewoners.

Spanningen tussen bevolkingsgroepen als gevolg van internationale ontwikkelingen en ontwikkelingen in herkomstlanden zijn een voortdurend punt van aandacht.

Initiatieven gericht op de bovenstaande 6 prioriteiten zullen worden gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd.

4. Samenvatting activiteiten 2016-2019

Werkgelegenheid

- Afstemming en samenwerking verbeteren tussen bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid en jeugd.
- Vraag- en gebiedsgerichte projecten en acties opzetten, in samenwerking met onderwijsinstellingen en werkgevers.
- Personen en organisaties in de wijk inzetten als rolmodellen voor de wijk.
- Investeren in taalonderwijs en voorscholen en in de aanpak van voortijdige schoolverlaters.
- Roadshows van werkgelegenheids- en scholingstrajecten aanbieden in de wijk.

De doelgroep bestaat uit:

- jongeren zonder startkwalificatie.
- jongeren die thuis wonen en geen uitkering aanvragen; die blijven nu buiten beeld.
- scholieren die een stageplek nodig hebben om hun opleiding te kunnen afronden.
- afgestudeerden en nieuwe Nederlanders die (nog) geen kans zien een baan te vinden op hun niveau.

Het traject Wegwijzer van de gemeente, ROC Mondriaan en het Jeugdinterventieteam biedt perspectieven. De aanpak is: uitgaan van vragen vanuit de wijk en zelf op de doelgroep afstappen in plaats van te wachten tot ze naar het loket komen. Belemmeringen die de doelgroep ondervindt, worden in hun onderlinge samenhang aangepakt. Er zijn begeleiders die gedurende het hele traject voor de doelgroep aanspreekbaar zijn. Dat moet ertoe leiden dat ze sneller toegang krijgen tot opleidingen, werk, huisvesting, inkomen, schuldhulpverlening, enz. en dat belemmeringen en knelpunten eerder worden onderkend en verholpen.

Bijzondere aandacht is nodig voor de groep die geen uitkering heeft, maar ook niet werkt. De komende vier jaar moeten deze jongeren naar school of aan het werk gaan. Jongerenwerk, zelforganisaties, religieuze organisaties en sleutelfiguren in de wijk hebben een belangrijke rol om deze jongeren te vinden en hen te motiveren en te ondersteunen. De gemeente ondersteunt deze organisaties daarbij. Bureaucratische barrières moeten uit de weg worden geruimd.

De gemeente neemt het initiatief om te komen tot een samenwerkingsverband van ondernemers en werkgevers van het centrumgebied Haags Veen, waarvan Schilderswijk en Transvaal, het hart zijn. Het doel van dit samenwerkingsverband is dat werkgevers zich verbinden om een aantal stageplaatsen, werkervaringsplekken en (starters)banen beschikbaar te stellen en daarnaast voor begeleiding on the job te zorgen. De gemeente zorgt voor een optimale match tussen de aangeboden plekken en werkzoekende jongeren. Daarbij werkt ze vanzelfsprekend samen met instellingen en organisaties uit de wijk.

De gemeente garandeert professionele begeleiding van deze jongeren - vanuit bijvoorbeeld jongerenwerk - op het gebied van werknemersvaardigheden. Ook worden eventuele belemmeringen, zoals schulden of psychosociale problemen, tijdig en grondig aangepakt.

De gemeente geeft als grote werkgever in Den Haag het goede voorbeeld door jaarlijks tenminste 25 plekken beschikbaar te stellen voor jongeren uit de Schilderswijk en Transvaal op verschillende niveaus.

Wijkeconomie en wonen

- De verbinding verbeteren tussen de Hobbemastraat, Hobbemaplein, Haagse Markt en de Paul Krugerlaan. Daardoor ontstaat een groter en aantrekkelijker winkelgebied.
- Samen met belanghebbenden (o.a. Staedion) wordt onderzocht hoe woningen verduurzaamd kunnen worden. Daar waar mogelijk worden maatregelen uitgevoerd.
- Er wordt een plan uitgewerkt om woningen in Transvaal-Noord per complex aan te pakken (eigenaar Staedion i.o.m. gemeente).
- Mogelijkheden uitbouwen voor een goede mix aan winkelstraten, Haagse Markt en bedrijventerreinen (project Haagse Veen).
- Bedrijventerreinen upgraden.
- Mogelijkheden voor zzp'ers onderzoeken, vooral van huisvesting in de wijk.

Een manier om meer werkgelegenheid te bieden is de ontwikkeling van een nieuw 'centrumgebied Schilderswijk en Transvaal' in het kader van 'Vitaal MKB'. Een aantal maatregelen is uitgewerkt om de economie en ondernemerschap in de wijk structureel te verbeteren, de omzet- en groeimogelijkheden te vergroten, groei van werkgelegenheid te realiseren en meer mensen uit de wijken aan de slag te krijgen.

Er komen ingrepen rond het Hobbemaplein dat daardoor een verbindende schakel wordt tussen Hobbemastraat, Paul Krugerlaan en de Haagse Markt. Zo ontstaat een nieuw centrumgebied op het snijvlak van de wijken Schilderswijk en Transvaal en wordt er voortgebouwd op de inzet en investeringen uit de afgelopen periode (Gouden Driehoek, aanpak gevels Krugerlaan, Haagse Markt, e.a.).

Het centrumgebied Haags Veen is een geschikte proeftuin voor innovatieve financieringsconstructies, waarmee een impuls aan het gebied wordt gegeven. Zo komt er een 'Haags Veen fonds', dat initiatieven financiert die de tweedeling van de stad tegengaan. Door het fonds krijgt het MKB in de wijk meer omzet- en groei mogelijkheden en krijgen meer mensen werk. Ook ondersteunt het fonds innovatief en sociaal ondernemerschap en maakt het uitbreiding van bestaande succesvolle initiatieven mogelijk.

Bewoners en ondernemers uit het gebied hebben behoefte aan evenementen die passen bij het centrumgebied Haags Veen. De ambitie is om per jaar drie onderscheidende evenementen te realiseren die aantrekkelijk zijn voor publiek uit de hele stad en regio. Evenementen die de dynamiek, kracht en aantrekkelijke kanten in de wijken voelbaar maken voor een groot publiek en die bijdragen aan de economische vitaliteit van het gebied. Voor jongeren is het een gelegenheid om praktijkervaring op te doen in de vorm van stage en leerwerkplekken.

Onderwijs en opvoeding

- Twee Brede Buurtzones instellen.
- Achterstanden van bewoners op het gebied van taal, opleiding, opvoeding, gezondheid en participatie wegwerken.
- Aanbod versterken op het gebied van o.a. taallessen, opvoedingsondersteuning, gezondheidsbevordering, maatschappelijke activering, huiswerkbegeleiding en cultuur.

Activiteiten voor ouders worden ingepast in de Brede Buurtzone. Die activiteiten, zoals taalverwervingsactiviteiten, opvoedingsondersteuning, voorlichting over sociale voorzieningen en integratie, krijgen meer samenhang met de activiteiten voor kinderen.

Ook komt er meer samenhang binnen het programma van de Brede Buurtzone en meer binding met de buurt door stageplekken, arbeidservaringsplekken en vrijwilligerswerk. We stimuleren ouders en vrijwilligersorganisaties om hun Haagse Kracht in te zetten en actief mee te doen.

Voor de Brede Buurtzone zijn extra mensen nodig. Hiervoor worden getrainde vrijwilligers, mbo- en hbo-stagiaires en aankomende professionals ingezet. Ze werken onder begeleiding van een ervaren professional als klasse-assistent, assistent-welzijnswerker en assistent-sportwerker. Ze krijgen een stage-overeenkomst, een nul-urencontract of een vrijwilligerscontract. Jongeren die in de wijk wonen of een aantoonbare binding met de wijk hebben, komen als eersten in aanmerking.

Participatie en integratie

- Vangnetvoorzieningen bieden die gericht zijn op activering en participatie als tussenstap naar werk.
- Armoedebestrijdings- en werkgelegenheidsbeleid gericht op specifieke groepen in de wijk opzetten en uitvoeren.
- Positie van vrouwen versterken.
- Stimuleren dat bewoners hun eigen talenten inzetten.
- Bewoners verbinden met bestaande trajecten.
- Zelforganisaties en religieuze organisaties inzetten.

Hierbij horen de aanpak van gezinnen met veel problemen, van groepen migranten die zich terugtrekken in hun eigen kring en van geïsoleerde vrouwen, tweedekansvoorzieningen en activerend welzijnswerk. Zo nodig moeten eerst materiële en/of immateriële problemen worden opgelost voordat mensen actief kunnen worden.

De activiteiten zijn erop gericht dat iedereen die niet werkt of naar school gaat, een zinvolle dagbesteding heeft als vrijwilliger. Bij voorkeur is dat een opstap naar scholing en werk. Maar dat is niet altijd mogelijk. Dan is het vrijwilligerswerk de manier waarop iemand meedoet in de maatschappij.

Er komt een beloningssysteem om mensen in beweging te krijgen en te houden. Bewoners die iets doen om hun buurt te verbeteren, krijgen een beloning die in verhouding staat tot het werk dat ze gedaan hebben. Het Crownies-systeem kan als model dienen. In dat systeem worden jongeren beloond die klussen doen.

Leefbaarheid en veiligheid

Leefbaarheid

- Intensief beheer van de openbare ruimte voortzetten.
- Gedragsverandering en de betrokkenheid van bewoners bij de openbare ruimte bevorderen.
- Stevig inzetten op veiligheid en leefbaarheid vanuit politie en handhaving. Intensief samenwerken met bewonersinitiatieven op dit terrein.
- (Ernstige) vervuiling, bijplaatsingen bij ORAC's en zwerfvuil aanpakken.
- Buurtgerichte aanpak verder uitbouwen, met bewonersinitiatieven op maat.
- Overlast aanpakken van bezoekers Haagse Markt, de vele cafés en garages en dergelijke.

In de loop van de komende vier jaar komen er verschillende wijkploegen. Dat zijn ploegen van gemiddeld vijf jongeren in een leerwerktraject die werkzaamheden in de openbare ruimte

uitvoeren. In het stadsdeel Centrum is ruimte voor vier extra ploegen (een tweede ploeg in de Schilderswijk en een ploeg in elk van de wijken Transvaal, Stations/Rivierenbuurt en Oude Centrum). Met aannemers worden afspraken gemaakt over uitstroom van de jongeren. Een deel van de kosten kunnen ze via SROI (social return-on-investment) terugkrijgen.

Veiligheid

- Problemen van overbewoning en illegale verhuur aan het Kaapseplein aanpakken.
- Zakkenrollerij op de Haagse Markt aanpakken.
- Verkeersonveiligheid aanpakken, met name te hard rijden, dubbel parkeren en onveilig gedrag in de schoolzones.
- Maatregelen nemen om woninginbraken te verminderen: daders aanpakken, bewoners helpen om inbraak te voorkomen en de omgeving erbij betrekken. In stadsdeel Centrum is de driehoek (politie, burgemeester en Openbaar Ministerie) hier volop mee bezig.
- Drank-, drugs-, horeca- en woonoverlast aanpakken, onder andere door integrale handhavingsacties, acties van het HEIT, een bestuurlijke aanpak en een nauwe samenwerking met het Veiligheidshuis op individuele bewoners die overlast geven. Stimuleren dat bewoners overlast melden.
- Criminele groepen en groepen die overlast geven, aanpakken.
- Waar nodig vast en flexibel cameratoezicht invoeren als onderdeel van een pakket van maatregelen op een bepaalde locatie.
- Maatregelen nemen om radicalisering en polarisatie (groepen tegen elkaar opzetten) te voorkomen. Bewoners ervan bewust maken dat radicalisering een dringend probleem is. Scholen, instellingen en moslimgemeenschappen helpen om weerbaar te zijn en grenzen te stellen. Zorgen dat er meer professionals zijn met verstand van radicalisering en polarisatie. Een persoonsgerichte aanpak bieden. Een netwerk van sleutelfiguren in de wijk opbouwen en ontwikkelen. Door deze maatregelen is ingrijpen mogelijk bij de eerste signalen van radicalisering of polarisatie.
- We zetten extra in op preventieprojecten en versterken bewonersinitiatieven zoals Buurtinterventieteams en Buurtpreventieteams, buurtvaders en rolmodellen.
- De gebiedsgerichte, integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit ondersteunen.

Sociale cohesie en imago(verbetering)

- Vitaal Transvaal inzetten om onder andere overgewicht en gezondheidsklachten aan te pakken.
- Sport- en bewegingsactiviteiten aanbieden, o.a. door Sportsupport.
- Opvoedondersteuning versterken.
- (Een)oudergezinnen met veel problemen intensief begeleiden.
- Bewoners- en zelforganisaties en religieuze organisaties met elkaar verbinden en met overheidsinstellingen, en de samenwerking verbeteren.
- Sociale isolement verminderen; dit speelt met name bij vrouwen en ouderen.
- Meer verbinding tot stand brengen tussen bestaande initiatieven in de wijk.
- Ondersteunende voorzieningen beter bekend en toegankelijker maken; beter bekend maken wie wat doet in de wijk, voor wie en waar.
- Bewoners bewust maken van hun eigen kracht en talenten; stimuleren dat ze zelf verantwoordelijkheid nemen.
- De sociale cohesie in de wijk verbeteren en werken aan herstel van vertrouwen in elkaar en in de overheid. Dit is de basis bij uitvoering van de activiteiten van dit wijkprogramma.

We ondersteunen initiatieven die zich richten op het verbeteren van de relaties tussen diverse bevolkingsgroepen in de wijk.

Er komt een plan van aanpak voor concrete initiatieven die zich richten op het verbeteren van het imago van Transvaal en die voeren we de komende jaren uit.

5. Activiteiten 2016

De uitwerking van de beschreven prioriteiten en actiepunten naar concrete activiteiten in 2016 zal in het najaar van 2015 gestalte krijgen. Dit doen we samen met de bewoners, ondernemers en partners in de wijken.

